

در حالی که
برنامه هفتم
توسعه اهداف
بزرگی را برای
جهش تولید و
تکمیل زنجیره
ارزش ترسیم
کرده، بسیاری از
فعالان صنعت
پتروشیمی
معتقدند تحقق
این اهداف
بیش از آنکه
به تهدیدهای
بیرونی وابسته
باشد، به ثبات
و عقلانیت
تصمیم‌گیری در
داخل کره خورده
است

الحاق دو تصریح کرده که قیمت خوراک پتروشیمی‌ها باید به گونه‌ای باشد که محصولات ایران در بازارهای بین‌المللی رقابت‌پذیر باشند؛ اما ما به دلیل خوراک گران، رقابت را در عمل از دست داده‌ایم. همین مسأله سبب شده ما گران‌ترین خوراک را در منطقه دریافت کنیم، در حالی که کشورهای همسایه مثل قطر، عربستان، امارات، عمان و ترکمنستان خوراک ارزان‌تری دارند؛ این موضوع یک چالش بسیار جدی است.

■ **افزون بر چالش مربوط به نرخ، تأمین پایدار خوراک برای صنعت پتروشیمی در همه مقاطع سال نیز تبدیل به یک پاشنه آشیل شده است؛ نظر شما در این مورد چیست؟**

هم‌اکنون حدود ۳۰ درصد از ظرفیت پتروشیمی‌ها خالی است که ۶۰ درصد از این ظرفیت خالی به دلیل کمبود خوراک است. برای رفع این مشکل، ما با پیگیری‌های فراوان و حتی با متوسل شدن به رهبر فرزانه انقلاب، توانستیم مجوز توسعه دو میدان گازی را کسب کنیم و سرمایه‌گذاری در این میدان‌ها را آغاز کردیم تا از مشکلات آینده جلوگیری کنیم. به‌عنوان نمونه، پارسال که هوا سردتر بود، ما نزدیک به ۱.۵ میلیارد دلار از صادرات خود را از دست دادیم؛ چرا که تولید نمی‌تواند فقط برای هشت ماه از سال فعال باشد. پارسال متانولی‌ها و اوره‌ای‌ها حدود چهار ماه تعطیل بودند، این مقدار زیان بسیار بزرگی برای صنعت پتروشیمی و اقتصاد کشور به حساب می‌آید. معضل کمبود خوراک برای ما به قدری جدی بود که خودمان دست به کار شدیم. با وجود تمام مشکلات و بوروکراسی پیچیده‌ای که در وزارت نفت و برخی دستگاه‌های دولتی وجود داشت، نهایتاً توانستیم مجوز بگیریم و امیدواریم در آینده نیز چند میدان گازی دیگر مجوز بگیریم تا تأمین خوراک را حداقل برای آینده تثبیت کنیم.

■ **یکی از چالش‌های دیگر صنعت پتروشیمی به موضوع قیمت‌گذاری دولتی بازمی‌گردد، در این باره توضیح دهید مکانیسم قیمت‌گذاری محصولات پتروشیمی در داخل چگونه است؟**

در مورد قیمت محصولات برای فروش داخلی، قیمت براساس نرخ ارزی است که در مرکز مبادله ارز و طلا تعیین می‌شود، یعنی هم‌اکنون قیمت حدود ۷۰ هزار تومان است. ما کالا را به صنایع پایین‌دستی با این نرخ می‌دهیم و نرخ پایه حدود ۹۵ درصد فوب است که ۵ درصد تخفیف هم در نظر گرفته می‌شود، این قیمت پایه است که ممکن است خریداران در آنجا با یکدیگر رقابت کنند که ماهیت بورس همین است و مشکلی با آن نداریم. بنابراین نحوه قیمت‌گذاری برای ما چالش بزرگی ایجاد نمی‌کند. اما نرخ ارز که بر اساس آن می‌فروشیم، مسأله‌ساز است؛

چرا که من به‌عنوان صادرکننده با تلاش زیاد، ارز را با نرخ حدود ۷۱ هزار تومان وارد می‌کنم، در حالی که واردکننده‌ها همین ارز را می‌گیرند و کالا در نهایت با نرخ آزاد حدود ۱۱۰ هزار تومان به دست مردم می‌رسد.

گره خورده است. آنها بارها تأکید کرده‌اند که بزرگ‌ترین ضربه به صنعت نه از تحریم‌های خارجی، بلکه از دل خود سیاست‌گذاری‌های داخلی وارد می‌شود؛ جایی که «سیل بخشنامه‌های خلق‌الساعه»، تصمیمات متناقض و تغییرات ناگهانی در سیاست‌های ارزی و صادراتی، در عمل برنامه‌ریزی بلندمدت را ناممکن می‌کند و مسیر تولید را یک‌شبه تغییر می‌دهد. از نگاه فعالان این بخش، چالش‌های داخلی آن‌چنان پرهزینه و فرساینده شده‌اند که اثرشان بر صنعت، گاه بسیار مخرب‌تر از هر فشار خارجی است. در همین فضای پرچالش، برای واکاوی دقیق‌تر وضعیت صنعت پتروشیمی و بررسی فاصله میان اهداف بلندپروازانه برنامه هفتم توسعه و واقعیت‌های عملیاتی این بخش، با دبیرکل انجمن صنفی کارفرمایی صنعت پتروشیمی، به گفت‌وگو نشستیم.

■ **اجرای برنامه هفتم توسعه چه تأثیری بر جایگاه صنعت پتروشیمی ایران خواهد گذاشت و وضعیت ارزآوری این صنعت را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

با اجرای برنامه هفتم توسعه و اهداف بلندپروازانه‌ای که برای این صنعت در نظر گرفته شده است، جایگاه این صنعت در جهان و منطقه ارتقا می‌یابد، اما این امر منوط به رفع مشکلات و چالش‌هایی است که اکنون گریبانگیر فعالان صنعت پتروشیمی شده است. در زمینه ارزآوری، سال ۱۴۰۲ به رقم ۱۶ میلیارد دلار رسیدیم، اما به دلیل کاهش قیمت‌های جهانی، سال گذشته حدود ۱۳.۵ میلیارد دلار ارزآوری داشتیم و پیش‌بینی می‌شود امسال نیز به حدود ۱۳ میلیارد دلار برسیم. افت قیمت‌ها ناشی از جنگ تعرفه‌ای میان آمریکا و چین بوده است.

■ **مهم‌ترین چالش‌هایی که هم‌اکنون فعالان صنعت پتروشیمی با آن مواجه هستند، چیست؟**

صنعت پتروشیمی با چالش‌های گوناگونی مواجه است. تحریم‌های خارجی نگرانی‌های خاص خود را دارند، اما دغدغه اصلی ما قوانین دست‌وپاگیر داخلی، بخشنامه‌های متعدد و نگرش صرفاً درآمدی دولت است که مشکلاتی را در مسیر توسعه این صنعت ایجاد کرده است. یکی از مهم‌ترین مشکلات فعلی صنعت پتروشیمی، موضوع نرخ خوراک است. متأسفانه این نرخ به دلیل اتصال به هدف‌مندی‌سازی بارانه‌ها و درآمدهای دولت، به نوعی تبدیل به یک «وچی منزل» شده که از تغییر آن اجتناب می‌کنند. در فرمولی که منشأ آن قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) است (که اتفاقاً قانون را به درستی رعایت نمی‌کنند)، نرخ خوراک ما را به هاب اروپایی وصل کرده‌اند؛ یعنی ۲۵ درصد از نرخ خوراک ما را بر اساس قیمت‌های هاب اروپا تعیین می‌کنند. این در حالی است که اروپا تولیدکننده انرژی نیست و واردکننده است. جنگ اوکراین و روسیه سبب افزایش قیمت‌ها در آن منطقه شده و این تنش‌ها مستقیماً به صنعت پتروشیمی ما آسیب زده است. پرسش این است که کدام عقل سلیمی این کار را می‌کند؟ این خیلی هنرمی خواهد که شما بحرانی که در منطقه‌ای ایجاد شده را با دست خود به صنعت راهبردی کشور خودت سرایت بدهی! این وضعیت باید هرچه سریع‌تر اصلاح شود، اما متأسفانه تاکنون اقدامی صورت نگرفته است.

■ **راه حل چیست؟**

مسأله خیلی ساده است؛ هاب اروپا باید از محاسبات مربوط به خوراک ما جدا شود، چون اروپایی که خود مصرف‌کننده انرژی است، نباید مرجع قیمت‌گذاری ما باشد. در مقابل، هاب‌های آمریکایی، هندی و کانادایی که تولیدکننده انرژی هستند، قابل قبول‌اند و در این زمینه مشکلی نداریم. با اینکه قانونگذار در قانون